

indischer Ansicht in den meisten Fällen primitiv ist und beim Zusammenstoß mit andern Lauten in स, र् u. s. w. übergeht) RV. PAṬ. 1, 5. 17. 2, 9. 4, 8. 14, 9. 10. 18, 18. VS. PAṬ. 1, 41. 71. 160. 3, 5. 139. 4, 33. 103. 112. 7, 6. 7. 9. 8, 24. AV. PAṬ. 1, 5. 42. 2, 25. fg. 40. 3, 29. TS. PAṬ. 1, 12. 18. P. 8, 3, 15. 34. VĀRTT. und PAT. zu 37. ÇĀṆKH. ÇA. 1, 2, 9.

विस्सर्पितव्य (vom caus. von सर्प् mit वि) adj. was zum After entlassen wird PRAÇNOP. 4, 8.

विस्सर्प (wie eben) adj. zu entlassen, zu verabschieden MBH. 13, 2442.

विस्सर्प (von सर्प् mit वि) m. gaṇa ज्योत्स्नादि zu P. 5, 2, 103. VĀRTT. 1) das Umsichgreifen: विष° Spr. 2866, v. l. UTTAR. 17, 3 (23, 6). — 2) Rose, Rothlauf und ähnliche Entzündungen RĪGĀ-TAR. im ÇKDn. WISE 270. Suçr. 1, 283, 2. 6. 326, 8. 2, 100, 13. ÇĀṆKH. SĀṆH. 1, 7, 66. Verz. d. Oxf. H. 306, a, 37. 307, a, 5. 314, a, 28. 316, b, 10. 337, a, 4 v. u. Verz. d. B. H. No. 973. °ल्लिखविषक RĪGĀ-TAR. 4, 653. Auch वीसर्प Suçr. 4, 165, 2. VĪGĒH. 12, 57. Verz. d. Oxf. H. 307, a, 5. — 3) in der Dramatik eine zum Unheil unternommene That: विस्सर्पो यत्समारब्धं कर्मानिष्टफलदम् SĀH. D. 483. 471. — Vgl. मन्द° und वैसर्प.

विस्सर्पण (wie eben) n. 1) das Verlassen seines Standortes, das vom Platze-Rücken: सूर्यपुद्गधपतो ऽहं न समर्थो विस्सर्पणे R. 4, 56, 29. मेरोः MBH. 7, 272 (= लेपण NĪLAK.). 8187. — 2) das Sichausbreiten, = प्रसर AK. 3, 3, 23. तत° Suçr. 1, 267, 18. Wachstum, Zunahme VJUTP. 172.

विस्सर्पि (wie eben) m. = विस्सर्प 2) RĪGĀN. im ÇKDn. Hierher oder zu विस्सर्पिन् 2) Verz. d. B. H. 278, No. 929, Çl. 43.

विस्सर्पिका f. dass. VARĀH. BṚH. S. 32, 14.

विस्सर्पिन् (von सर्प् mit वि) 1) adj. a) hervorschiessend, hervorkommend: कदलीषण्डैः — तीरातीरविस्सर्पिभिः MBH. 3, 11127. गृहामुख° (प्रतिशब्द) KUMĀRAS. 6, 64. VIKR. 16. 67, 1. लाङ्गलवित्तेपविस्सर्पिणो KUMĀRAS. 1, 13. महेरगविस्सर्पिविक्रम gegen grosse Schlangen hervortretend RAGH. 11, 27. — b) hinundherkreisend, — schwimmend, — sich bewegend: ररासि वसुधा कीर्णा विस्सर्पिभिरिवोः (विस्सर्पिभिरिवो° ed. Bomb.) MBH. 7, 7211. मेघाः 5, 7652. प्लावाः R. 5, 83, 6. शैला इव विस्सर्पिणः 7, 16, 18. नौका च खलजिह्वा च प्रतिकूलविस्सर्पिणी Spr. 4483, v. l. महीतल° so v. a. Erdenwaller HARIV. 12088. — c) umsichgreifend, sich verbreitend Suçr. 1, 237, 11. 259, 6. 288, 10. 2, 2, 20. व्यसन R. 6, 93, 31. ह्रस्विस्सर्पिघोष KUMĀRAS. 7, 53. मानविष Çr. 9, 36. गन्ध KAURAP. 8. — 2) m. = विस्सर्प 2) Suçr. 1, 9, 17; vgl. u. विस्सर्पि. — 3) f. विस्सर्पिणी Ptychotis Ajowan Dec. AUSH. 36. — Vgl. मन्द°.

विस्सर्पन् (von सर्प् mit वि) adj. zerfliessend, flüchtig RV. 5, 42, 9.

विस्सल n. = किसल Blattnose, junger Schoss TRIK. 2, 4, 4.

विस्सत्य und विस्सत्यक (2. वि + स) m. eine best. Krankheit AV. 6, 127, 1. 3. 9, 8, 2. 20. 19, 44, 2.

विस्सत्य s. विषत्य.

विस्सामयी (2. वि + स°) f. das Fehlen von Mitteln (= कारणाभाव Comm.) KUSUM. 10, 2.

विस्सार् (von सर्प् mit वि) m. 1) das Zerfliessen: रजसः RV. 1, 79, 1. — 2) Verbreitung, Ausbreitung: आतविस्सार् ज्ञान्यग्रियः NALOD. 1, 19. — 3) Fisch (der Bewegliche) P. 3, 3, 17, VĀRTT. AK. 1, 2, 8, 17. H. 1344. HALĪS. 3, 35; vgl. वैसारिण.

VI. Theil.

विस्सार्थि (2. वि + सा°) adj. ohne Wagenlenker: स्पन्दन Spr. 2873.

विस्सार्थिक्यघ्न ohne Wagenlenker, Pferde und Banner: रथ MBH. 5, 2051.

विस्सार्नि (von सर्प् mit वि) P. 5, 4, 16. 1) adj. a) hervorkommend: गुह्य° (घनगर्जित) so v. a. widerhallend RAGH. 13, 28. — b) umhergehend: देवदत्त P. 5, 4, 16. Schol. — c) sich verbreitend, umsichgreifend AK. 3, 1, 31. H. 390. परितो विस्सार्णि तेषां RAGH. 3, 15. विश्वविस्सार्नि तेषां: Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 7, 7, Çl. 23. गगनविस्सार्भिर्गुभिः KIR. 10, 11. विस्सार्णिषो ज्वाला रुच्यभुजः RĪGĀ-TAR. 8, 982. — 2) f. विस्सार्णि Glycine debilis Ltn. RĪGĀN. im ÇKDn. — Vgl. व्रति° und वैसारिण.

विस्सिर (2. वि + सिरा) adj. (f. ई) nicht mit (hervortretenden) Adern versehen: जङ्घा VARĀH. BṚH. S. 70, 2 (विशिर gedr.).

विस्सिम्पापिषु (vom desid. des caus. von स्मि mit वि) adj. Jmd (acc.) in Stammen zu versetzen beabsichtigend, — im Begriff stehend MBH. 7, 3448. 4700. 8, 1942.

विस्सुकल्प m. N. pr. eines Fürsten TĪRAN. 68.

विस्सुकृत् (2. वि + सु°) adj. nichts Gutes thuerd ÇAT. Br. 14, 9, 4, 4.

विस्सुकृत (2. वि + सु°) adj. ohne gute Werke KAUSH. UP. 1, 4.

विस्सुख (2. वि + सुख) adj. freudlos, keine Freuden kennend VARĀH. BṚH. 20(18), 1.

विस्सुत (2. वि + सुत) adj. (f. स्त्री) kinderlos Spr. (II) 2617. VARĀH. BṚH. 23(21), 5.

विस्सुहृद् (2. वि + सु°) adj. ohne Freunde VARĀH. BṚH. 18(16), 17.

विस्सुचिका s. विषुचिका; विस्सुची s. u. विषुच्य.

विस्सूत (2. वि + सूत) adj. des Wagenlenkers beraubt MBH. 7, 8125.

विस्सूत्र (2. वि + सूत्र) adj. verwirrt, in Unordnung seiend: °व्यवकारत्वं RĪGĀ-TAR. 8, 774. 882. verwirrt so v. a. bestürzt, ausser sich 1800.

विस्सूत्रण (von विस्सूत्र्य n. das Verwirren, in-Unordnung-Bringen: एक एको ऽकरोऽध्यायः पृतनानां विस्सूत्रणम् RĪGĀ-TAR. 7, 1479

विस्सूत्रता (von विस्सूत्र) f. Verwirrung, Unordnung: इत्थं राश्यास्थितिरगादधिरेण विस्सूत्रताम् RĪGĀ-TAR. 1, 361. Verwirrung so v. a. Verlust des klaren Bewusstseins: स्वैरेव शस्त्रिभिः सर्वैर्नित्ये भूभृदिसूत्रताम् 8, 809. 1663.

विस्सूत्र्य (wie eben) in Verwirrung bringen: विस्सूत्रित von Personen RĪGĀ-TAR. 4, 446. 7, 1372.

विस्सूरा n. Kummer VIKR. 82 (im Prākṛit).

विस्सूरित 1) n. dass. ÇĀṬĪDH. im ÇKDn. — 2) f. स्त्री Fieber ÇĀḌĪRTHAN. bei WILSON.

विस्सूर्य (2. वि + सूर्य) adj. der Sonne beraubt HARIV. 12414 = R. ed. Bomb. 4, 43, 55.

विस्सृज्य (von सर्प् mit वि) adj. was hervorgebracht wird, subst. Wirkung BRĪG. P. 7, 9, 22.

विस्सृत् s. unter सर्प् mit वि.

विस्सृत् (von सर्प् mit वि) adj. (f. ई) sich ausbreitend, — weit verbreitend AK. 3, 1, 31. H. 390.

विस्सृप् (abl. विस्सृप्) s. u. सर्प् mit वि.

विस्सृति (von सर्प् mit वि) f. Ausbreitung: श्लेष्मा शरीरे विस्सृतिं लभते KĀR. 2, 4.

विस्सृमर adj. = विस्सृत् AK. 3, 1, 31. H. 390.